

वा KAUC. 63. VS. PRĀT. 6, 19. KĀTJ. ÇA. 1, 8, 7. 21. 14, 3, 5. ĀÇV. GṆH. 1, 4, 6. Ind. St. 10, 414. 418. P. 3, 4, 3. KAP. 3, 25. MÜLLER, SL. 178, N. 4. ÇĀṆK. zu KHĀND. UP. S. 52. SARVADARÇANAS. 44, 12. SIDDH. K. zu P. 2, 2, 29. Comm. zu TS. PRĀT. 1, 15. 21. 21, 6, 9. बहूनां युगपद्वावभासां गुम्फः समुच्चयः KUVALAJ. 116, a. = गुणक्रियायोगपद्यम् PRATĀPAR. 100, a, 7. b, 6. समुच्चयालंकारं eine best. Redefigur ŚĀH. D. 104, 14. Verz. d. Oxf. H. 208, b, 20. — Vgl. धवलपुराण°, प्रमाण°, बोधिसत्त्वसमुच्चया, भागवतसारसमुच्चय, व्यवहार°, शिखा°, षडूर्ध्वान° (unter 1. षडूर्ध्वान).

समुच्चाराण (vom caus. von चर mit समुद्) n. gleichzeitiges Ertönen lassen, — Aussprechen: व्यक्तवाचाम् P. 1, 3, 48.

समुच्चिचीषा (vom desid. von 1. चि mit समुद्) f. das Verlangen zusammenzufassen, — zusammenzustellen ÇĀṆK. zu ĪÇOP. 12.

समुच्चित (von 1. चि mit समुद्) adj. vereinigt; समुच्चितकृत dass. NAIŠH. 12, 83.

समुच्छेद (von 1. क्तिद् mit समुद्) m. Vernichtung: भरतानाम् MBh. 1, 4270. 6883. समुच्छेदं या 3478. गम् 6, 114. चिकीर्षु 5, 2148. 2150. KIR. 11, 69. MĀRK. P. 16, 72. PRAB. 59, 7. SARVADARÇANAS. 117, 2. अशक्वा° (so ist zu lesen) WILSON, ŚĀṆKĪYAK. S. 7. davon nom. abstr. °ता 8.

समुच्छेदन n. dass. Schol. zu PRAB. 59, 7.

समुच्छ्रय (von 1. श्रि mit समुद्) 1) adj. was in die Höhe schießt: सर्वं समुच्छ्रयम् so v. a. alles Lebende R. 7, 81, 10. — 2) m. P. 3, 3, 49, Schol. a) Aufrihtung: धन° Lot. de la b. l. 323. समुच्छ्रयं (= मरुहम् NILAK.) देवयानी गताम् sich aufgerichtet habend MBh. 1, 3290. — b) Höhe, Länge H. 1431. a. n. 4, 230. MED. j. 129. fg. HALĀS. 2, 26. पर्वतानाम् HARIV. 12376. कनकयूप° RAGH. 9, 16. भुजयुगलप्रतिमः समुच्छ्रयो ऽस्य (des Menschen Länge) VARĀH. BRH. S. 69, 13. am Ende eines adj. comp. MBh. 1, 2163. 3, 11121. बाहू शक्रधनसमुच्छ्रयो 4, 187. R. 4, 43, 82. H. 133. fg. — c) Höhe so v. a. Berg MBh. 3, 12341. — d) das Steigen so v. a. Erreichung einer hohen Stellung; eine hohe Stellung: समुच्छ्रये यो यतते MBh. 2, 1955. पतनात्ताः समुच्छ्रयाः Spr. (II) 6948. श्रान्तम् KĀM. NĪTIS. 13, 54. — e) Steigerung, Erreichung eines hohen Grades; Erregung: सर्वतेजःसमुच्छ्रयात् HARIV. 8299. विकार° SUÇR. 1, 23, 10. पित्तानिल° 2, 403, 2. — f) Feindschaft AK. 3, 4, 22, 154. H. an. MED. — g) bei den Buddhisten Körper Lot. de la b. l. 335.

समुच्छ्राप m. = समुच्छ्रय 2) e) DBĀTUP. 7, 32. वेदना° SUÇR. 1, 30, 16. — Vgl. उच्छ्राप.

समुच्छ्रक्ति f. dass.: दोष° SUÇR. 2, 52, 10. श्लेष्म° 351, 13.

समुञ्जिकीर्षु (vom desid. von कृर mit समुद्) adj. fortschaffen —, zu entfernen wünschend: भुवो भरम् BHĀG. P. 10, 75, 89.

समुञ्ज्वल (von ज्वल् mit समुद्) adj. (f. श्रा) = उञ्ज्वल glänzend, strahlend, prächig: ज्ञातत्रय Spr. (II) 2566. रत्नकुण्डलयुग्मेन गाण्डस्थलसमुञ्ज्वलम् auf der Wange PAÑĒAR. 1, 12, 23. मणिगणाकिराणसमूह° strahlend von GĪT. 11, 30. नवसिन्दूर° KATHĀS. 103, 203. लक्ष्मी° RĀĒA-TAR. 1, 104. रसभाव° ŚĀH. D. 278.

समुत्का adj. = उत्क sehnüchtig, verlangend nach: वत्सेशसंगमसमुत्कमनस् adj. KATHĀS. 30, 143.

समुत्काच adj. = उत्काच aufgeblüht PAÑĒAR. 3, 5, 8.

समुत्कापद् s. u. उत्कापद्.

VII. Theil.

समुत्कर्ष (von 1. कर्ष् mit समुद्) m. gaṇa विनयादि zu P. 5, 4, 34. 1 das Ablegen: काञ्चीनाम् der Gürtel MBh. 13, 5271 (pl.). — 2) Vorrang, hohe Stellung Spr. (II) 329. — 3) Vorzüglichkeit überh.: धर्मश्रुति° MBh. 13, 4594. फलस्य BHAR. NĀṬYAC. 19, 4. — Vgl. सामुत्कार्षिक.

समुत्क्रोश m. = उत्क्रोश Meeradler ÇĀDDAR. im ÇKDR.

समुत्क्षेप (von 1. क्षिप् mit समुद्) m. etwa das Aufheben der Hand: समुत्क्षेपेण चैकेन वनवासाय — प्रतिज्ञप्राक् तं पार्थो ग्लक्षम् MBh. 2, 2513. एकैनेव वचनोपक्षेपेण सकृद्वाकृतमात्रेणेत्यर्थः NILAK.

समुत्क्षेपणा (wie eben) n. die Höhe über dem Horizont (Gegens. नामन) GOLĀDHJ. DĀRKĀRM. 2.

समुत्तर n. = उत्तर Antwort ŚĀH. D. 177, 13.

समुत्तान adj. = उत्तान mit der Fläche nach oben gerichtet: Hände Verz. d. Oxf. H. 202, b, 28.

समुत्तार (von 1. तर् mit समुद्) m. das glückliche Hinüberkommen über, Befreiung von: पापसमुत्तारं न ते पश्यामि R. GOAR. 2, 76, 8.

समुत्थ (von स्था mit समुद्) adj. (f. श्रा) entstehend, entstanden, hervorgehend, hervorgegangen, herstammend, herkommend, herrührend: रोषं समुत्थं शमयन् BHĀG. P. 3, 17, 29. दुःख 10, 60, 56. कुञ्जणामतः °कलिना 9, 24, 66. इहो ज्वरं दाशरथेः समुत्थम् herrührend von R. 6, 21, 46. gewöhnlich in comp. mit einem abl., seltener mit einem im loc. gedachten Begriffe (bisweilen ist die Scheidung nicht leicht): नानादेश° herstammend aus MBh. 6, 5241. 8, 418. नृपतिकुल° VARĀH. BRH. 11, 12. काम° (व्यसन) M. 7, 45. 8, 353. MBh. 1, 132. BHAG. 7, 27. R. GOAR. 2, 2, 28. 43, 23 (45, 22 SCHL.). 3, 13, 3. 4, 13, 34. 31, 12. SUÇR. 1, 174, 11. 2, 107, 5. KĀM. NĪTIS. 13, 91. RAGH. 2, 75. Spr. (II) 7238. VARĀH. BRH. S. 5, 94. 46, 21. MĀRK. P. 109, 32. ख° sich zeigend in MBh. 5, 7196. सौम्यकाष्ठा° VARĀH. BRH. S. 24, 24. स्कन्दविशाख° (वैकृत) 46, 11. अथवयव° SUÇR. 2, 132, 20. स्वशरीर° Spr. (II) 6159. KATHĀS. 5, 140. फाल्गुनश्रुक्ता° VARĀH. BRH. S. 21, 11. शरत्समुत्थ 40, 12. एक° (प्राण) so v. a. ein einmaliger Athemzug Comm. zu TS. PRĀT. 5, 1. — Vgl. स्व°.

समुत्थान (wie eben) n. am Ende eines adj. comp. f. श्रा. 1) das Aufstehen, Sicherheben R. 3, 49, 51. Aufrihtung: इन्द्रधन° TITHTĀDIT. im ÇKDR. — 2) das Wiederaufleben MBh. 3, 17446. 13, 6662. — 3) das Anschwellen: उदरस्य R. 3, 49, 49. Vermehrung: सामान्यार्थ° JĀĒN. 2, 120. — 4) Entstehung KARAKA 2, 1. पितरक्त° SUÇR. 2, 368, 13. वैरस्य HARIV. 6764. am Ende eines adj. comp.: वैरं पञ्चसमुत्थानम् Spr. (II) 6291. मरुरोष° R. 4, 35, 15. — 5) das an's-Werk-Gehen, Thätigkeit, Unternehmung; = अभियोग H. an. 4, 200. = समुद्योग MED. n. 215. सर्वे हि स्वं समुत्थानमुपज्ञीवन्ति ज्ञत्तवः MBh. 3, 1208. 12, 660. संभूय eine gemeinschaftliche Unternehmung M. 8, 4. एकीभूय KĀM. NĪTIS. 11, 19. am Ende eines adj. comp.: लघु° (मित्र; = श्राउम्बरशून्य Comm.) schnell an's Werk gehend KĀM. NĪTIS. 4, 70. नानात्रय° mannichfachen Beschäftigungen nachgehend R. 5, 24, 31. — 6) Heilung M. 8, 287. JĀĒN. 2, 222. = निदान H. an. = व्याधीनां निर्णयः MED.

समुत्थाप्य (vom caus. von 1. स्था mit समुद्) adj. aufzurichten: स्तम्भाः VARĀH. BRH. S. 53, 112. fg.

समुत्थेय (von 1. स्था mit समुद्) adj. n. impers. an's Werk zu gehen: तस्माद्भवन्बलेनैव समुत्थेयं विज्ञानता MBh. 12, 2932.